

Accountantsverslag

Gemeente Geldrop-Mierlo

1 juni 2023

Eindhoven

Aanbiedingsbrief

Gemeente Geldrop-Mierlo
t.a.v. Gemeenteraad
De Meent 2
5664 GC Geldrop

Eindhoven, 1 juni 2023

Betreft: **Accountantsverslag boekjaar 2022**

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het accountantsverslag aan naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2022 van de Gemeente Geldrop-Mierlo. Onze opdracht is het controleren van de jaarrekening op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid.

In oktober 2022 hebben wij een interim controle uitgevoerd. De bevindingen hieruit zijn met het management besproken en toegelicht aan de auditcommissie.

In april 2023 zijn we gestart met de jaareindecontrole die is gericht op het vormen van een oordeel over getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening in overeenstemming met de Nederlandse regels voor financiële verslaggeving en het vastgestelde normenkader. De controle hebben wij eind mei afgerond.

Terugkijkend naar het jaarrekeningproces zien wij dat dit soepeler is verlopen dan vorig jaar. Anderzijds constateren wij dat bij de start van de controle sprake was van achterstanden, in bijzonder ten aanzien van de uitvoering van de VIC en de aanlevering van het onderliggende balansdossier. Deze achterstanden zijn gedurende het traject weggewerkt en er is binnen de deadlines afgerond, met extra inzet van beide kanten.

Dit accountantsverslag bevat de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de jaareindecontrole. Waar mogelijk doen wij aanbevelingen gericht op verdere verbetering. Deze aspecten doen geen afbreuk aan ons oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2022.

Wij hebben dit verslag in concept besproken met de gemeentesecretaris, de wethouder financiën en de controller. Tevens wordt dit verslag toegelicht aan de leden van de auditcommissie op 19 juni 2023. Na deze bespreking zal het verslag definitief worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Wij vertrouwen erop u middels onze rapportage voldoende geïnformeerd te hebben. Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij graag bereid. Wij danken de medewerkers van de gemeente en Dienst Dommelvallei voor hun inzet en de plezierige en constructieve samenwerking.

Met vriendelijke groet, namens ons hele team,

T.M.M. van Lierop RA MSc
Extern accountant

F.J.A. Verkooijen RA
Manager audit

Inhoudsopgave

1. Management samenvatting	4
2. Ons oordeel	7
3. Bevindingen jaarrekening 2022	
1. Begrotingsrechtmatigheid	11
2. Aanbestedingsrechtmatigheid	12
3. Grondexploitaties	13
4. Woningbouwimpuls	15
5. Voorzieningen groot onderhoud	16
6. Jeugdhulp en WMO	18
7. Overige bevindingen	19
4. Overige aspecten	21

5. Bijlages	
1. Tabel fouten en onzekerheden SiSa	23
2. Tabel fouten en onzekerheden TOZO	25
Totaal aantal pagina's:	27

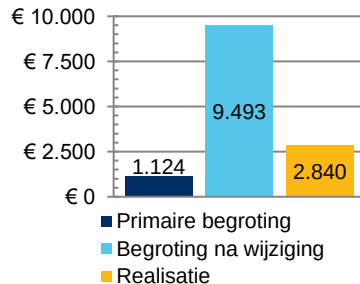
1. Management samenvatting

Ons oordeel				
Onderwerp	Goedkeurend	Afkeurend	Anders	Toelichting
Getrouw beeld		-	-	De jaarrekening 2022 geeft een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
Rechtsmatigheid		-	-	De verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in de jaarrekening 2022 zijn tevens in alle van materieel zijnde aspecten rechtsmatig tot stand gekomen en zijn in overeenstemming met de wet- en regelgeving zoals opgenomen in het vastgestelde normenkader.
Onderwerp	Geen bevindingen	Wel bevindingen	Anders	Toelichting
WNT verantwoording		-	-	Wij hebben vastgesteld dat de WNT-verantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen .
SiSa-bijlage				Wij hebben de SiSa-bijlage zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022. Op grond hiervan melden wij dat geen fouten en/of onzekerheden zijn geconstateerd boven de voor de SiSa geldende rapporteringstoleranties.

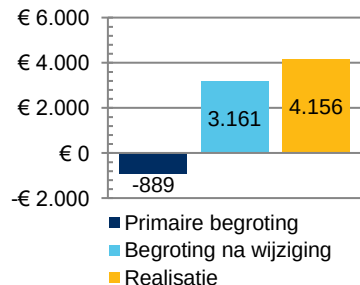
1. Management samenvatting

Financiële analyse 2022

Saldo baten en lasten voor mutatie reserves in k€

Resultaat na mutatie reserves in k€

In de **begroting na wijziging** was een positieve bijstelling doorgevoerd van € 8,4 mln waardoor het begrote saldo van baten en lasten uitkomst op € 9,5 mln positief. Deze wijziging werd vooral veroorzaakt door een hogere algemene rijksuitkering (+ € 11 mln). Hiertegenover staan diverse extra dotaties aan de reserves als bufferfunctie voor de toekomst, waardoor het begrote resultaat na reserves € 3,2 mln positief bedraagt.

Het gerealiseerde **saldo van baten en lasten** bedraagt € 2,8 mln positief en valt dus € 6,7 mln negatief uit. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verliesvoorziening op Bogardeind ad € 4,8 mln. Hiertegenover was reeds dekking uit de reserves begroot, waardoor dit per saldo geen effect heeft op het resultaat na reserves.

Het **gerealiseerde resultaat na mutatie reserves** bedraagt € 4,2 mln en is daarmee circa € 1 mln hoger dan begroot. positiever dan begroot. De belangrijkste afwijkingen betreffen:

• Hogere algemene uitkering	+ € 1.086.000 (P11 financiën en belastingen)
• Resultaat opvang Oekraïense vluchtelingen	+ € 1.316.000 (P5 werk en inkomen)
• Verhoging voorziening oud wethouders	-/- € 757.000 (P4 Bestuur en bestuurlijke samenwerking)
• Hogere uitgaven jeugdzorg	-/- € 409.000 (P7 Jeugdbeleid en onderwijs)
• Afboeking geactiveerde plankosten	-/- € 1.061.000 (P10 Bouwen en wonen)
• Lagere baten afvalstoffenheffing	-/- € 317.000 (P8 Duurzaamheid, natuur en milieu)
• Lagere uitgaven op stelposten en overige verschillen	+ € 1.137.000 (diverse programma's)

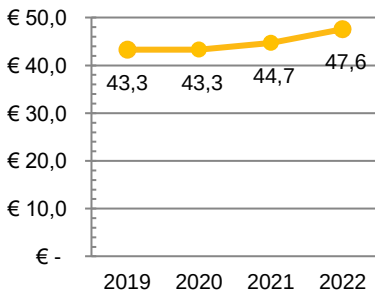
In algemene zin is een positief resultaat in lijn met de landelijke tendens. Dit heeft deels te maken met incidentele toegekende budgetten door de rijksoverheid. In de jaarrekening zijn bovenstaande afwijkingen geclassificeerd als incidentele afwijkingen.

De jaarrekening laat op de structurele posten een positief resultaat zien. Met de structurele resultaten en afwijkingen houdt de gemeente rekening in de (meerjaren)begroting. De verwachting is overigens dat de gemeente de komende jaren met forse kostenstijgingen wordt geconfronteerd (personeelskosten, inflatie alsook verbonden partijen).

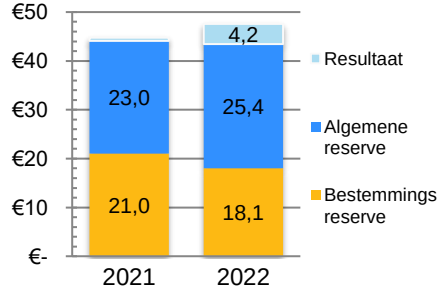
1. Management samenvatting

Financiële analyse 2022

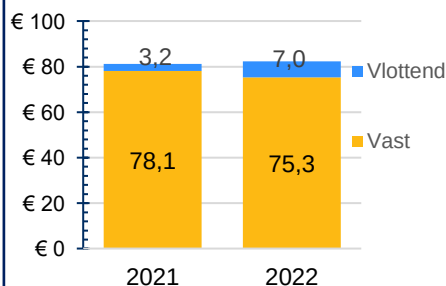
Eigen vermogen in € mln

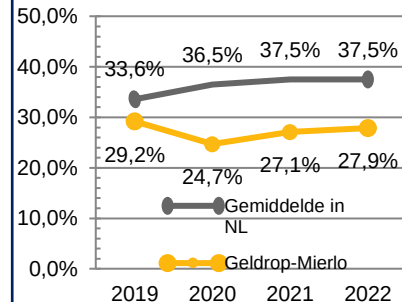
Opbouw eigen vermogen in € mln

Externe financiering in € mln

Solvabiliteit in % van balanstotaal

Het **eigen vermogen** van de gemeente neemt toe met € 2,8 mln als gevolg van het saldo van baten en lasten. Het eigen vermogen bestaat voor € 18 mln uit bestemmingsreserves en voor € 25,4 mln uit algemene reserves (voor resultaatbestemming 2022). In 2022 is een nieuwe **nota reserves en voorzieningen** vastgesteld. De belangrijkste mutaties in 2022 betreffen de overboeking van de reserve sociaal domein naar de algemene reserves alsmede diverse mutaties die samenhangen met het grondbedrijf / woningbouwimpuls. Wij hebben de dotaties en onttrekkingen gecontroleerd waarbij we geen onrechtmatigheden hebben geconstateerd. Wij merken in algemene zin op dat uw gemeente beschikt over een relatief groot aantal reserves waarmee behoudend wordt omgegaan.

De totale **externe financiering** (vast en kortlopend) bedraagt eind 2022 € 82,3 mln (2021: € 81,3 mln). De totale rentelast over deze leningen bedraagt € 731.000 in 2022. Een deel van de leningen (circa € 25 mln) moet binnen 3 jaar worden afgelost. Gezien de renteontwikkeling hebben wij geadviseerd om tijdig na te gaan of een herfinanciering noodzakelijk is gebaseerd op de verwachte liquiditeitsbehoefte. Dit hangt nadrukkelijk samen met de grondverkoop op grondexploitatie.

Op basis van de analyse die is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen is het **weerstandsvermogen** van de gemeente voldoende om de risico's exclusief het grondbedrijf (ruim € 1,9 mln) af te dekken met vrij besteedbare reserves (€ 9,2 mln). De risico's gerelateerd aan het grondbedrijf (€ 7,2 mln) zijn apart inzichtelijk gemaakt en kunnen worden gedekt uit de gerelateerde reserves (€ 17,0 mln in totaal). De belangrijkste risico's schuilen ons inziens in vertraging en oplopende kosten voor toekomstige projecten binnen de Woningbouwimpuls en Centruminrichting Geldrop.

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting																
Gehanteerde controle en rapporterings-tolerantie	Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2022 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, zoals opgenomen in het controleprotocol. Deze zijn gebaseerd op de begrote lasten en dotatie aan reserves. De werkelijke gerealiseerde lasten in 2022 vallen hoger uit. Wij hebben in onze controle geen rekening gehouden met een hogere goedkeuringstolerantie. Indien de geconstateerde fouten en onzekerheden het bedrag van de goedkeuringstolerantie niet overschrijden kan in beginsel een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven.																
	<table><tr><th></th><th>Grondslag</th><th>Omvang</th><th>Tolerantie</th></tr><tr><td>Fouten</td><td>1% van de gerealiseerde lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 115.557.000</td><td>€ 1.155.000</td></tr><tr><td>Onzekerheden</td><td>3% van de gerealiseerde lasten inclusief dotatie reserves</td><td>€ 115.557.000</td><td>€ 3.466.000</td></tr><tr><td>Rapporteringstolerantie</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 50.000</td></tr></table>		Grondslag	Omvang	Tolerantie	Fouten	1% van de gerealiseerde lasten inclusief dotatie reserves	€ 115.557.000	€ 1.155.000	Onzekerheden	3% van de gerealiseerde lasten inclusief dotatie reserves	€ 115.557.000	€ 3.466.000	Rapporteringstolerantie	-	-	€ 50.000
	Grondslag	Omvang	Tolerantie														
Fouten	1% van de gerealiseerde lasten inclusief dotatie reserves	€ 115.557.000	€ 1.155.000														
Onzekerheden	3% van de gerealiseerde lasten inclusief dotatie reserves	€ 115.557.000	€ 3.466.000														
Rapporteringstolerantie	-	-	€ 50.000														

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting																																				
Controleverschillen	In de jaarrekening 2022 resteren onderstaande ongecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Omdat het totaal aan fouten onder de toleranties blijft, heeft dit geen effect op ons oordeel. De totale onzekerheden binnen de WMO en Jeugdzorg blijven binnen de gestelde toleranties en hebben daarmee geen gevolgen voor ons oordeel.																																				
	<table><tr><th>Omschrijving</th><th>Getrouwheid / Rechtmatigheid</th><th>Omvang fout</th><th>Richting</th><th>Omvang onzekerheid</th><th>Verwijzing</th></tr><tr><td>Lasten uit inkoopcontracten welke niet in lijn met de EU aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen</td><td>Rechtmatigheid</td><td>€ 743.000</td><td>-</td><td>-</td><td>3.2</td></tr><tr><td>Vaststellen levering zorg</td><td>Getrouwheid en rechtmatigheid</td><td>-</td><td>-</td><td>€ 1.074.000</td><td>3.6</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Totaal voor getrouwheidsoordeel</td><td></td><td>€ -</td><td>-</td><td>€ 1.074.000</td><td>-</td></tr><tr><td>Totaal voor rechtmatigheidsoordeel</td><td></td><td>€ 743.000</td><td>-</td><td>€ 1.074.000</td><td>-</td></tr></table>	Omschrijving	Getrouwheid / Rechtmatigheid	Omvang fout	Richting	Omvang onzekerheid	Verwijzing	Lasten uit inkoopcontracten welke niet in lijn met de EU aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen	Rechtmatigheid	€ 743.000	-	-	3.2	Vaststellen levering zorg	Getrouwheid en rechtmatigheid	-	-	€ 1.074.000	3.6							Totaal voor getrouwheidsoordeel		€ -	-	€ 1.074.000	-	Totaal voor rechtmatigheidsoordeel		€ 743.000	-	€ 1.074.000	-
Omschrijving	Getrouwheid / Rechtmatigheid	Omvang fout	Richting	Omvang onzekerheid	Verwijzing																																
Lasten uit inkoopcontracten welke niet in lijn met de EU aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen	Rechtmatigheid	€ 743.000	-	-	3.2																																
Vaststellen levering zorg	Getrouwheid en rechtmatigheid	-	-	€ 1.074.000	3.6																																
Totaal voor getrouwheidsoordeel		€ -	-	€ 1.074.000	-																																
Totaal voor rechtmatigheidsoordeel		€ 743.000	-	€ 1.074.000	-																																

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Jaarverslag verenigbaar	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het BBV is opgesteld en, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening. De programmaverantwoording hebben wij marginaal getoetst, wat zoveel betekent als het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden. De accountantscontrole omvat derhalve geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en/of volledigheid van de informatieverstreking opgenomen in de programmaverantwoording. Wij denken in algemene zin dat de leesbaarheid en relevantie van uw jaarverslag en jaarrekening kan worden verbeterd door: • Het aantal pagina's terug te brengen en focus te leggen op de belangrijke onderwerpen en afwijkingen; • Afwijkingen op lasten, baten en corresponderende reserves per taak te bundelen, zodat in één oogopslag duidelijk is wat het effect per taak is op het resultaat na reserves.
Schattingen	De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn in het kader van onze controleopdracht op aanvaardbaarheid beoordeeld. Hierbij hebben wij geen belangrijke tekortkomingen geconstateerd. In uw jaarrekening zijn de volgende belangrijke schattingen verwerkt: • De waardering van de grondexploitatie (zie bevinding 3.3 en 3.4) • De waardering van de voorzieningen groot onderhoud (zie bevinding 3.5) • De waardering van de pensioenvoorzieningen voor (oud)wethouders (zie bevinding 3.7) • De inbaarheid van debiteuren en de getroffen voorziening voor dubieuze debiteurenposities

2. Ons oordeel

Onderwerp	Toelichting
Verbonden partijen	In uw jaarrekening zijn diverse bijdragen aan verbonden partijen verwerkt. De (op basis van de financiële impact en risicoprofiel) belangrijkste verbonden partijen betreffen: • GR Senzer: bijdrage € 15,3 mln (inclusief doorbetaling BUIG-, participatie en TOZO middelen). • GR Dienst Dommelvallei: bijdrage € 6,6 mln • GR Cure: bijdrage € 3,9 mln Bovengenoemde bedragen zijn verwerkt op basis van de (concept)jaarcijfers 2022 zoals opgeleverd door de verbonden partij. Wij hebben kennis genomen van deze jaarcijfers en stemmen in met de huidige verwerking in de jaarrekening en de toelichting van de risico's in de paragraaf verbonden partijen. In dit verband wijzen wij u op het volgende: • GR Dienst Dommelvallei en GR Cure houden geen eigen weerstandvermogen aan. Hierdoor komen verliezen en toekomstige tekorten voor rekening van de gemeente.
Interne beheersing	Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen significante tekortkomingen in de interne beheersing geconstateerd. In onze management letter hebben wij enkele aandachtspunten opgenomen voor de verdere verbetering van processen die met name toezien op het sociaal domein, het inkoopproces en de invulling van de verbijzonderde interne controle functie. Tijdens de eindejaarscontrole is gebleken dat het niveau van de verbijzonderde interne controle nog niet op het gewenste niveau is. Naar de toekomst toe, in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording, moeten hier nadrukkelijk nog stappen worden gezet.
SiSa-bijlage	De SiSa-bijlage en bijbehorende stukken dienen door uw organisatie voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. De verplichte tabellen voor fouten en onzekerheden die aangeleverd moeten worden bij het CBS zijn opgenomen achter in het verslag.

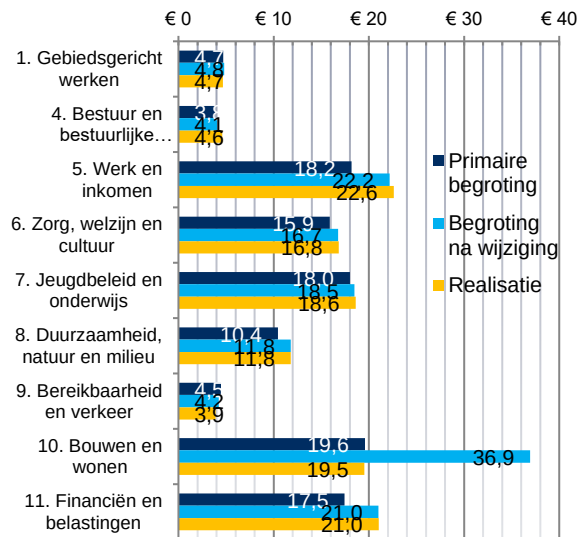
3.1 Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

Bevinding

Lasten en dotatie reserves per programma € mln

In het kader van de controle hebben wij onderzoek verricht op overschrijdingen van lasten (inclusief dotaties aan reserves) ten opzichte van de geraamde begroting. Hiernaast zijn enkel de programma's met een lastentotaal vanaf € 3 mln opgenomen.

Binnen **programma 4** is er een overschrijding van € 549.000 hetgeen wordt veroorzaakt door de bijstorting in de voorziening voor wethouderspensioenen. Deze extra dotatie werd pas duidelijk in 2023 na het ontvangen van de geactualiseerde berekening en kon als gevolg daarvan niet worden meegenomen in de begrotingswijziging 2022.

Binnen **programma 5** is de overschrijding € 421.000 hetgeen wordt verklaard door de extra kosten voor de opvang van Oekraïners. Hier staan ook hogere baten tegenover.

Binnen **programma 6** is de overschrijding € 81.000 hetgeen wordt veroorzaakt door extra kosten voor sportattributen.

Binnen **programma 7** is sprake van een overschrijding van € 110.000. Deze bestaat uit hogere lasten jeugdzorg ad € 950.000 en lagere overige lasten. Jeugdzorg betreft een zogenoemde open einde regeling.

Op basis van bovenstaande tellen deze, en andere overschrijdingen zoals toegelicht in de jaarrekening, niet mee in ons oordeel. De raad wordt gevraagd hier bij vaststelling van de jaarrekening mee in te stemmen. Ten aanzien van de investeringen zijn geen materiële kredietoverschrijdingen geconstateerd die meetellen in het oordeel.

3.2 Aanbestedingsrechtmatigheid

Aanbestedingsrechtmatigheid

Inkoop en aanbesteding	Bevinding
	In het kader van de rechtmatigheidscontrole zijn onze controlewerkzaamheden op inkopen en aanbestedingen gericht op het voldoen aan de Europese aanbestedingswetgeving. Dit betekent dat enkel constatering op het gebied van de Europese aanbestedingswetgeving een effect hebben op ons rechtmatigheidsoordeel. Op basis van de interne inkoopanalyse hebben wij reeds in de management letter melding gemaakt van mogelijke onrechtmatigheden. Tijdens de jaareindecontrole hebben wij de inkoopanalyse over het gehele boekjaar 2022 ontvangen. Daarbij zijn door Dienst Dommelvallei de onrechtmatigheden gekwantificeerd en wij hebben hierop onze eigen controlewerkzaamheden verricht. Op basis hiervan melden wij het volgende: • Op reeds bekende onrechtmatigheden naar aanleiding van de tussentijdse controle is de fout voor heel 2022 gekwantificeerd op € 743.000. Het gaat hierbij met name om oude doorlopende contracten uit het verleden. • Op de overige inkoopdossiers zijn door ons geen afwijkingen van de Europese aanbestedingsregels geconstateerd die meetellen in het oordeel van 2022. Wij hebben in onze management letter een aantal attentiepunten signaleerd en adviezen gedaan om de risico's op onrechtmatige inkopen verder te verkleinen. • Wij hebben in onze controle in het bijzonder aandacht besteed aan de inkopen die hebben plaatsgevonden in het kader van de crisisnoodopvang Oekraïense vluchtelingen. Vanwege het korte tijdsbestek en de onzekerheid die gemoeid was met de organisatie van deze opvang, kon vooraf niet een inkoopstrategie worden opgesteld en zijn deze inkopen niet meerjarig Europees aanbesteed. De lasten zien met name toe op beveiligingswerkzaamheden en verbouwingskosten. De organisatie heeft onderbouwd dat binnen de aanbestedingsdrempels is gehandeld. Wij hebben deze onderbouwing beoordeeld en onderliggende documentatie getoetst. Op basis hiervan en het feit dat hierbij sprake is van een uitzonderingsregel (zogenoemde dwingende spoed) stemmen wij in met deze conclusie. Wij hebben geadviseerd om deze inkoopstromen in bijzonder te blijven monitoren.

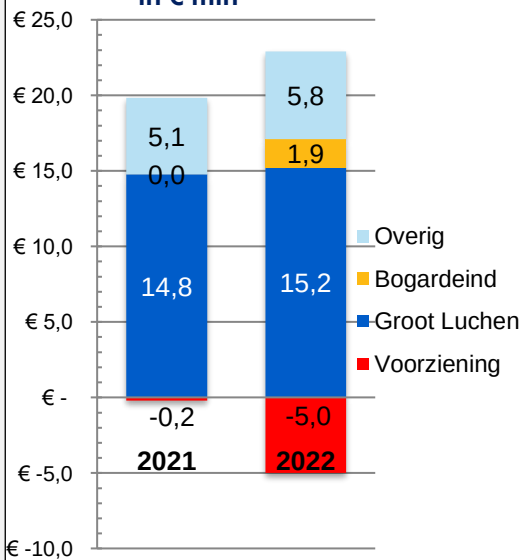
3.3 Grondexploitaties

Grondexploitaties

Grond
exploitaties

Bevinding

**Geïnvesteed vermogen
in € mln**

Het **geïnvesteede vermogen** in lopende exploitaties na aftrek van de voorziening bedraagt € 17,9 mln en neemt af ten opzichte van 2021. De belangrijkste mutaties betreffen:

- Inbreng grondexploitatie Bogardeind + € 2,0 mln
- Directe en indirecte (uren, rente) kosten + € 3,2 mln (waarvan € 2 mln Groot Luchen)
- Verkopen -/- € 1,7 mln (waarvan € 1 mln Groot Luchen)
- Terugname tussentijdse winstneming -/- € 0,6 mln
- Toename verliesvoorziening -/- € 4,8 mln (Bogardeind)

Het **risicoprofiel** van uw grondbedrijf neemt toe als gevolg van de woningbouwopgave en de daaraan verbonden (toekomstige) projecten. Daar waar de risico's op reeds bestaande exploitaties van voor 2022 beperkt zijn, is bij de opening van Bogardeind direct een verliesvoorziening noodzakelijk geweest.

De terugname van de **tussentijdse winst** ziet met name toe op Groot Luchen en houdt verband met verwachte kostenstijgingen en een langere looptijd van het project (tot en met 2028). Wij hebben vastgesteld dat de tussentijds winst is bepaald op basis van de zogenoemde POC methode, waarbij rekening wordt gehouden met project specifieke risico's. Hierbij wordt voorzichtigheid betracht.

De **reserve grondexploitatie en tussentijdse winstneming** (samen € 17,1 mln) zijn toereikend om toekomstige exploitaties te kunnen financieren en risico's te dekken.

3.3 Grondexploitaties (vervolg)

Grondexploitaties – algemeen

	Bevinding
Bogardeind	In 2022 is de nieuwe grondexploitatie Bogardeind geopend met een verliesvoorziening van € 4,3 mln. De raad heeft hiertoe besloten bij de vaststelling van de jaarrekening 2021. Bij de doorrekening van deze exploitatie in het kader van de jaarrekening is de verliesvoorziening verder bijgesteld naar € 4,7 mln. De belangrijkste risico's op deze exploitatie betreffen ramingsonzekerheden bij de verwervingen en het risico dat de baten tegenvallen.
Toekomstige projecten	Onder de materiële vaste activa is verder voor € 5,6 mln aan gronden gewaardeerd voor toekomstige exploitaties (waarvan € 2,1 mln voor de woningbouwimpuls). In 2022 is intern per grondpositie de waardering beoordeeld waarbij de conclusie is getrokken dat er geen afwaardering hoeft plaats te vinden. Wij stemmen in met deze conclusie.
Plankosten	Onder de overige vorderingen en vooruitbetaalde bedragen is het faciliterend grondbedrijf opgenomen. Uw gemeente heeft hier zelf geen gronden in bezit, maar werkt wel mee aan particuliere plannen. De gemeente heeft in 2022 wederom beoordeeld in hoeverre alle gemaakte kosten nog verhaald kunnen worden op basis van geldende afspraken. Dit heeft geleid tot een voorziening van € 872.000. Het bedrag aan nog te verhalen plankosten op derden bedraagt na deze voorziening nog € 657.000. Wij stemmen hiermee in.
Nota grondbeleid	De huidig geldende nota grondbeleid en kostenverhaal dateert nog uit 2012. Er is inmiddels een nieuwe concept nota gereed, die onder andere ingaat op de risico-inschatting in relatie tot de hoogte van de reserves en een aanpassing van het realisatiemoment van verkopen.

3.4 Woningbouwimpuls

Woningbouwimpuls

Woningbouw impuls	Bevinding
	In 2021 is € 7,8 mln subsidie ontvangen als impuls voor de woningbouw in uw gemeente. Dit bedrag geldt als compensatie van 50% voor de financiële verliezen en is in basis een vast bedrag. Eventuele tegenvallers komen daarmee voor rekening van de gemeente. De hierbij verband houdende projecten kenmerken zich verder door een lange doorlooptijd en onzekerheid over de exacte planuitwerking. Om deze reden wordt door de gemeente een aparte projectadministratie gevoerd en wordt hierover periodiek gerapporteerd. Ten aanzien van de woningbouwimpuls en de verwerking in de jaarrekening melden wij het volgende: • In het oorspronkelijke plan werd uitgegaan van een totaalverlies van € 15,6 mln (contante waarde). Inmiddels is duidelijk dat de projectbegroting op onderdelen (vooral plankosten en materialen) wordt overschreden. De verwachting is dat er niet binnen de begroting gewerkt kan worden, waardoor er bijraming in de begroting dient plaats te vinden. • Van de totale projecten in portefeuille zijn Bogardeind en Heuvel, Mierloseweg momenteel in uitvoering. De hiermee verband houdende kosten tot heden bedragen circa € 5,8 mln (maatregelen openbare ruimte) en € 2,4 mln voor aankopen. De komende jaren staan nog 6 deelprojecten op de planning. Van deze projecten wordt jaarlijks individueel de hoogte van de verliezen bepaald en de verliesvoorziening aangepast. Deze systematiek wijkt niet af van overige grondexploitaties. • Het ontvangen subsidiebedrag is volledig opgenomen onder de kortlopende schulden. Intern zijn nog geen afspraken gemaakt over hoe en wanneer dit bedrag als dekkingsmiddel kan worden ingezet binnen de jaarrekening. Een en ander hangt samen met het voldoen aan de subsidieregels zoals het opleveren van woningen voor 2030. Wij hebben geadviseerd hierover afspraken te maken met de subsidieverstrekker, mede met als doel om het terugbetalingsrisico te verkleinen. Dit geldt overigens ook voor de subsidie op het project Spoorse Doorsnijdingen met een omvang van € 3,7 mln. • Naast dekking via het subsidie bedrag zijn diverse reserves aangelegd ter dekking van kosten (naast de algemene reserve grex). De woningbouwimpuls gerelateerde reserves bedragen € 5,1 mln ultimo 2022. De risico's voor uw gemeente schuilen ons inziens vooral in hogere kosten door inflatie, vertraging in de planuitwerking en uitvoering en het uiteindelijk niet kunnen voldoen aan de subsidievoorwaarden.

3.5 Voorzieningen groot onderhoud

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

De gemeente heeft ter financiering van toekomstig onderhoud aan haar investeringen (gebouwen, wegen, etc.) equalisatie-voorzieningen en reserves gevormd. Een voorziening moet, in tegenstelling tot een bestemmingsreserve, volledig zijn. In het kader van onze jaarrekeningcontrole besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de diverse onderhoudsvoorzieningen. Hierbij richten wij ons met name op de volgende vragen:

1. Zijn de jaarlijkse stortingen in de voorzieningen in overeenstemming met de begroting en gebaseerd op een onderhoudsplanning?
2. Zijn de onttrekkingen aan de voorziening in lijn met het doel van de voorziening?
3. Ligt het eindsaldo van de voorziening in lijn met het onderhoudsplan?

De standen van de diverse onderhoudsvoorzieningen ultimo 2022 ten opzichte van het plan zijn als volgt:

	Plan	Stand 31-12-2022 (plan)	Stand 31-12-2022 (realiteit)	Verschil
Onderhoud wegen *)	2019-2022	€ 36.000	€ 1.293.000	€ 1.257.000
Onderhoud gebouwen **)	2016-2036	€ 166.000	€ 872.000	€ 706.000
Riolering	2018-2022	€ 6.230.000	€ 6.553.000	€ 323.000

*) De voorziening voor onderhoud wegen is ultimo 2022 hoger dan de raming als gevolg van uitgesteld onderhoud.

***) De voorziening voor onderhoud gebouwen is ultimo 2022 hoger dan de raming uit 2016, omdat de onderhoudsbudgetten voor het gemeentehuis bij de verbouwing zijn ingezet.

3.5 Voorzieningen groot onderhoud (vervolg)

Voorzieningen groot onderhoud

Bevinding

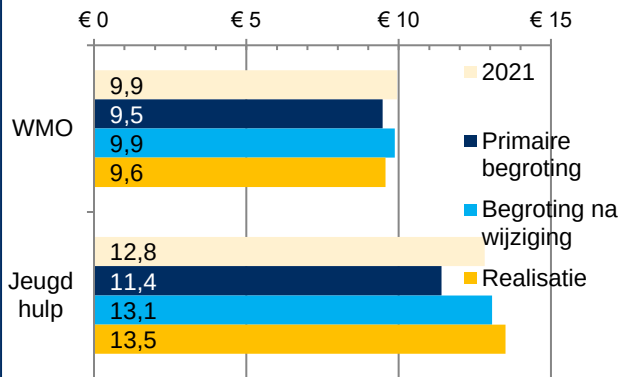
Wij merken ten aanzien van de getroffen reservering voor groot onderhoud het volgende op:

- In 2023 zijn de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) voor gebouwen geactualiseerd en vastgesteld door de raad. De financiële consequenties hiervan worden pas zichtbaar in 2023 en zijn niet in de jaarrekening 2022 verwerkt. Op basis van de nieuwe plannen wordt rekening gehouden met hogere onderhoudsuitgaven en een hogere jaarlijkse dotatie aan de voorziening (€ 1,46 mln per jaar). Bij het opstellen van de MJOP's is rekening gehouden met het vervangingsonderhoud en niet met verduurzaming. De geplande duurzaamheidsmaatregelen worden in de regel geactiveerd en afgeschreven.
- Het beheerplan wegen is in 2023 geactualiseerd. De toekomstige dotatie aan de voorziening bedraagt € 820.000 hetgeen in lijn ligt met de huidige dotatie. In deze actualisatie is echter geen rekening gehouden met een kostenindexatie. Wij hebben dan ook geadviseerd om in de begroting door te rekenen of er extra middelen nodig zijn en de dotatie daarop aan te passen.
- In 2023 is ook het gemeentelijk rioleringsplan geactualiseerd. De stand bedraagt per 31 december 2022 € 6,6 mln. In 2022 was de rioolheffing € 161.000 hoger dan de kosten hetgeen aan de egalisatievoorziening is toegevoegd.

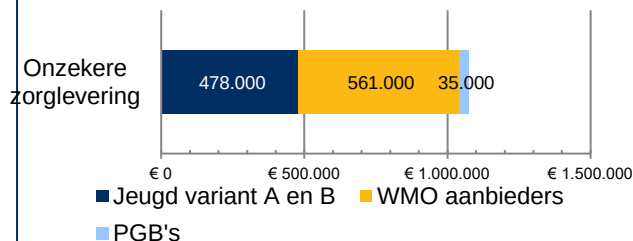
3.6 Jeugdhulp en WMO

Jeugdhulp en WMO

Lasten Jeugdhulp en WMO in € mln

Onzekerheid zorglevering in €k

De bijgestelde begroting voor WMO en Jeugdhulp is mede gebaseerd op historische gegevens uit 2021. Daarom zijn de lasten gedurende het jaar omhoog bijgesteld. Bij WMO is zichtbaar dat de lasten uiteindelijk € 300.000 lager bedragen. Bij Jeugdhulp bedragen kosten uiteindelijk nogmaals € 400.000 hoger. De verschillen zijn hiermee kleiner dan vorig jaar. Anderzijds blijkt dat het exact voorspellen van deze lasten in de praktijk lastig blijft.

U wordt als raad geïnformeerd over de ontwikkelingen middels de voortgangsrapportage sociaal domein. In 2022 is de doelstelling van de task force herijkt waarbij de doelstelling van kostenbesparing is verschoven naar 2028.

In april en mei 2022 zijn de productieverantwoordingen van zorgaanbieders ontvangen en is de gemeente gestart met het afstemmen van deze verantwoordingen met de eigen zorgadministratie. Het doel hiervan is onder andere om te bepalen wat er met de verschillende zorgaanbieders nog moet worden verrekend in verband met zorg die tot en met 2022 is geleverd. Wij hebben de afstemming zorgkosten uitvoerig gecontroleerd en concluderen dat deze positie uiteindelijk naar beste schatting is opgenomen. Wij merken hierbij op dat bij een aantal leveranciers sprake is van een faillissement, waardoor de opgenomen zorgkosten niet extern bevestigd zijn. Het gaat hier om circa € 300.000.

Om te kunnen concluderen dat de zorglasten die zijn verantwoord ook rechtmatig en getrouw zijn, moet worden vastgesteld dat de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk is geleverd. Hiertoe steunt de gemeente op de productieverantwoordingen en accountantsverklaringen die van de zorgaanbieders worden ontvangen. Op basis van aanbieders zonder (goedkeurende) controleverklaring bedraagt de onzekerheid over de geleverde zorg op totaal niveau € 1.074.000. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar hetgeen wordt verklaard door controles op de prestatie-levering van geleverde jeugd- en PGB-zorg hetgeen vorig jaar nog niet werd uitgevoerd. Daarmee is een eerste stap gezet om zelfstandig een uitspraak te kunnen doen over de zorglevering. Wij hebben geadviseerd om dit verder uit te breiden en verdere maatregelen samen te stellen om zelfstandig te kunnen oordelen over de zorglevering.

3.7 Overige bevindingen

Overige bevindingen

	Bevinding
<i>Claim Attero</i>	Reeds lange tijd loopt er een juridisch geschil tussen afvalinzamelaar Attero en een grote groep Brabantse gemeenten. In 2023 is duidelijk geworden dat deze gemeenten een nabetaling moeten doen aan Attero in verband met de afvallevering over de jaren 2015 en 2016. Namens de 21 gemeenten in de regio treedt GR Metropoolregio Eindhoven op als partij die de financiële afhandeling met Attero verricht. De nabetaling aan Attero voor deze 21 gemeenten bedraagt circa € 5,6 mln. De gemeente Geldrop-Mierlo heeft in haar jaarrekening een voorziening getroffen voor deze kwestie van € 332.000. Dit bedrag betreft het geschatte aandeel van de gemeente in de nabetaling op basis van inwoneraantallen. Over de exacte afrekening loopt nog discussie binnen de regio. Gezien de omstandigheden stemmen wij in met de getroffen voorziening en de toelichting hieromtrent.
<i>Opvang Oekraïne</i>	In 2022 hebben de gemeenten in Nederland als taak gekregen om opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen te realiseren en exploiteren. De gemeente wordt hiervoor gecompenseerd door het Rijk en dient hiervoor een verantwoording van de kosten te doen middels SiSa. Wij merken ten aanzien van deze regeling het volgende op: • De totale lasten bedragen circa € 1,8 mln en bestaan voornamelijk uit het realiseren van de opvanglocaties, verstrekken van leefgeld en overige ingekochte diensten zoals beveiliging. Wij hebben – naast de rechtmatigheidsaspecten van deze inkoop – vastgesteld dat deze lasten juist zijn verantwoord in de jaarrekening. • De bekostiging door het Rijk - op vaste normbedragen per gerealiseerde opvangplek – bedraagt € 3,1 mln. De gemeente heeft hierdoor een voordeel van € 1,3 mln gerealiseerd binnen de jaarrekening, waarvan € 301.000 nog te ontvangen bevoorschotting. Dit bedrag is in basis vrij besteedbaar.

3.7 Overige bevindingen

Overige bevindingen	
	Bevinding
<i>Verlofsaldi</i>	Met ingang van boekjaar 2022 hebben werknemers de mogelijkheid om niet opgemaakte verlofuren onder voorwaarden om te zetten in spaarverlof. Dit spaarverlof heeft - in tegenstelling tot wettelijk- en bovenwettelijk verlof - geen vervaldatum en kan door de werknemer naar eigen wens worden ingezet om met behoud van loon minder te werken. De verslaggevingsregels (BBV) schrijven voor dat spaarverlof onder voorwaarden financieel tot uitdrukking moet komen in een voorziening. De gemeente heeft met ingang van 2022 een voorziening spaarverlof aangelegd van € 90.000. Wij stemmen in met deze verwerkingswijze. De verwachting is dat deze positie in de toekomst verder gaat toenemen als meer mensen gebruik gaan maken van deze regeling. Voor de overige verlofsaldi zijn conform vorige jaren geen verplichtingen gewaardeerd in de jaarrekening. Wij hebben geadviseerd om in 2023 de financiële verplichting ten aanzien van de verschillende soorten verlof (wettelijk, bovenwettelijk, spaarverlof, etc.) in kaart te brengen. Vanuit daar kan beleid worden gemaakt over de financiële verwerking.
<i>Voorziening wethouders</i>	Mede op basis van onze opmerkingen bij de jaarrekening 2021 heeft de gemeente besloten om het financiële beleid rondom de pensioenvoorziening voor (oud) wethouders aan te scherpen en een geactualiseerde doorrekening voor <u>alle</u> (oud) wethouders op te laten stellen. Op basis hiervan is de totale voorziening – ondanks de rentestijging – flink toegenomen en bedraagt deze ultimo 2022 € 3,5 mln. De toename ziet voornamelijk toe op de categorie pensioengerechtigde oud wethouders, omdat - in tegenstelling tot voorgaande jaren - met een actuele levensverwachting wordt gerekend. Wij hebben deze voorziening uitvoering gecontroleerd en hebben daarbij de berekeningen van de deskundige derde partij betrokken. Op basis hiervan stemmen wij in met de voorziening. Wij hebben geadviseerd om de berekeningen van de pensioengerechtigde oud wethouders vaker te actualiseren.
<i>Energietoeslag</i>	In 2022 heeft de gemeente uitkeringen (circa € 2,3 mln) in het kader van de energietoeslag verstrekt. Op basis van onze controle is geconstateerd dat enkele formele aspecten rondom de identificatieplicht van de aanvragers niet volledig nageleefd zijn. Het gaat hierbij vooral om de vastlegging van de onderliggende identificatiebewijsstukken (paspoort, ID bewijs). Hierop zijn achteraf aanvullende werkzaamheden uitgevoerd door de VIC om de rechtmatigheid aan te tonen. Op basis hiervan concluderen wij dat de verstrekte uitkeringen vrij zijn van materiële fouten. Wij hebben geadviseerd om de werkwijze rondom het vaststellen en vastleggen van de identiteitte heroverwegen, zodanig dat de rechtmatigheid achteraf gemakkelijker kan worden aangetoond.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Geen sprake van beperkingen in de reikwijdte van onze controle	Er zijn geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle opgetreden. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers van de gemeente en Dienst Dommelvallei de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Fraude	De verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude ligt primair bij het college. Onze rol als accountant is om vast te stellen dat de jaarrekening vrij is van materiële afwijkingen door fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, omdat fraude vaak samen gaat met activiteiten om de fraude te verhullen. Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude bestaan onder andere uit: • Alertheid op fraudesignalen gedurende de controle; • Evalueren en bespreken van mogelijkheden tot fraude en fraudesignalen met het management en college; • Het uitvoeren van een analyse op handmatige journaalposten, onder andere om ingrijpen van het bestuur in de interne beheersing te kunnen identificeren; • Het uitvoeren van controlewerkzaamheden op schattingsposten, onder andere om oneigenlijke beïnvloeding door het management en college te kunnen identificeren; • Het beoordelen van rechten in de financiële administratie en de bankapplicatie alsmede het uitvoeren van een bankanalyse, met als doel om fouten en fraude in de uitgaande betalingen te kunnen identificeren. Er zijn gedurende 2022 door ons geen materiële fraudegevallen geconstateerd en er zijn ons eveneens geen vermoedens van fraude bekend. Daarnaast heeft het college aan ons geen melding gemaakt van geconstateerde fraudegevallen of andere fraudesignalen. Wij hebben in de management letter geadviseerd om een fraudebeleid op te stellen.
Claims en juridische procedures	Er zijn geen andere belangrijke (dreigende en niet gewaardeerde) claims en/of juridische procedures met een mogelijke materiële impact op de cijfers per ultimo 2022, anders dan toegelicht onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen en de paragraaf weerstandsvermogen.

4. Overige aspecten in relatie tot onze controle

Onderwerp	Toelichting
Gebeurtenissen na balansdatum	Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum anders dan hetgeen opgenomen in de toelichting op de jaarrekening.
Geautomatiseerde gegevensverwerking	Wij hebben vanuit onze controle op de jaarrekening geen belangrijke bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Onafhankelijkheid	Wij zijn onafhankelijk van uw gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels (Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO)) ten aanzien van onafhankelijkheid.
Openstaande punten	Bespreekpunten afstemmen, LOR opstellen en controleverklaring opmaken.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	0	n.v.t.
A18B	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio (SiSa tussen medeoverheden)	-	0	n.v.t.
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	0	n.v.t.
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	-	0	n.v.t.
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	-	0	n.v.t.
C55	Aanpak energiearmoede	-	0	n.v.t.
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	-	0	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	-	0	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	-	0	n.v.t.
D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	-	0	n.v.t.
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï	-	0	n.v.t.
E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1	-	0	n.v.t.
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	-	0	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	-	0	n.v.t.
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021	-	0	n.v.t.

5. Bijlage 1 – Tabel fouten en onzekerheden SiSa

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2022	-	0	n.v.t.
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo) _gemeentedeel 2022	Zie bijlage 2 TOZO		
G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling _ Totalen 2021	Zie bijlage 2 TOZO		
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022	-	0	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	-	0	n.v.t.
G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_totalen	-	0	n.v.t.
G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente	-	0	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	-	0	n.v.t.
H8	Regeling Sportakkoord 2020–2022	-	0	n.v.t.
H12	Regeling Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	-	0	n.v.t.
H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	-	0	n.v.t.
Strekking controleverklaring				
Strekking controleverklaring rechtmatigheid:		Goedkeurend		
Strekking controleverklaring getrouwheid:		Goedkeurend		

5. Bijlage 2 – Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 2	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 3	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 4	-	0	n.v.t.
G4	Tozo 5	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	-	0	n.v.t.
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar T	-	0	n.v.t.

5. Bijlage 2 – Tabel fouten en onzekerheden TOZO

Nummer	Specifieke uitkering of overig	Fout, onzekerheid of formele onrechtmatigheid	Financiële omvang in €	Toelichting fout / onzekerheid
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 2_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 3_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 4_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Tozo 5_totaal 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2021	-	0	n.v.t.
G4A	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gedeelde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen in jaar 2021	-	0	n.v.t.

Smart decisions. Lasting value.